

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра галузевої соціології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СОЦІОЛОГІЯ ПОЛІТИКИ
для студентів

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 054 «Соціологія»
освітній рівень бакалавр
освітня програма «Соціологія»
вид дисципліни обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2025/2026
Семестр	7
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладачі: Ольга БЕЗРУКОВА, Микола БОНДАРЕНКО

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» __ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» __ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2025

Розробники:

Ольга БЕЗРУКОВА, доктор соціологічних наук, доцент

Микола БОНДАРЕНКО, доктор філософії (PhD) з соціології, асистент кафедри галузевої соціології

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри галузевої соціології

(підпис)

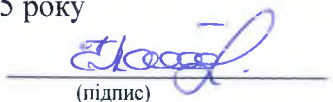
Ольга БЕЗРУКОВА
(прізвище та ініціали)

Протокол № 16 від «28» серпня 2025 р.

Схвалено науково - методичною комісією факультету соціології

Протокол № 13 від «28» серпня 2025 року

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

Тетяна ЧЕРВІНСЬКА

1. Мета дисципліни – формування цілісного розуміння теоретичних засад, сутності та специфіки функціонування політичної сфери суспільства, а також соціологічного дослідження діяльності та поведінки політичних суб'єктів.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

Для ефективного оволодіння знаннями, вміннями і навичками у сфері соціології політики є опанування студентами основ таких навчальних дисциплін як «Соціально-політичні студії», «Теорія та історія соціології».

3. Анотація навчальної дисципліни: Дисципліна скерована на формування навичок використання понятійного і методичного інструментарію соціологічної науки для аналізу політичних процесів та діяльності суб'єктів політики.

Навчальна дисципліна «Соціологія політики» підготовлена для студентів спеціальності «Соціологія», ОП «Соціологічне забезпечення управлінських процесів» та спрямовує студентів до аналізу політики з позицій соціальних основ політичної сфери, розуміння соціальних детермінант таких проблем як влада, держава, конфлікти тощо. Студенти ознайомляться із основними західними концепціями розуміння політики, а також оволодіють інструментарієм прикладного соціологічного аналізу вивчення діяльності суб'єктів політики.

4. Завдання (навчальні цілі):

- Засвоєння основних понять і структури даної галузі соціологічного знання;
- Вивчення методологічних засад соціології політики;
- Формування аналітичних уявлень про політику;
- Розкриття значень основних понять дисципліни: влада, демократизація, інтереси, електоральна поведінка, політична свідомість, маніпуляції тощо;
- Висвітлення напрямків сучасного теоретизування у цій дисципліні;

Що спрямовано на формування наступних **компетентностей**:

- ЗК04. Здатність бути критичним і самокритичним.
- СК02. Здатність до опанування та використання основних класичних та сучасних соціологічних теорій.
- СК03. Здатність аналізувати соціальні зміни, що відбуваються в Україні та світі в цілому.
- СК11. Вміння використовувати сучасні технології проведення досліджень, збору та аналізу соціальних даних.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Мати знання про соціологічні поняття, концепції, теорії політики та методи для аналізу й інтерпретації політичних явищ і процесів, соціальних проблем та конфліктів в Україні та світі у їхньому сучасному та/або історичному контексті.	Лекція, практичні заняття, самостійна робота	Усні доповіді, індивідуальне завдання	15
1.2	Вміти самостійно шукати та критично аналізувати та узагальнювати політичну інформацію з різних джерел.	Лекція, практичні заняття, самостійна робота	Індивідуальне завдання	20
2.1	Вміти готувати та здійснювати презентацію результатів досліджень	Лекція, практичні заняття, самостійна робота	Контрольна робота, усні доповіді, індивідуальне завдання	30

2.2	Вміти використовувати теоретичні та емпіричні знання щодо вивчення ефективності політичних рішень для різних соціальних груп.	Лекція, практичні заняття, самостійна робота	Контрольна робота	35
-----	---	--	-------------------	----

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	2.1	2.2
Програмні результати навчання (назва)				
ПРН01. Використовувати понятійний апарат соціології в освітній, дослідницькій та інших сферах професійної діяльності.			+	+
ПРН03. Застосовувати положення соціологічних теорій та концепцій до дослідження соціальних змін в Україні та світі.		+		+
ПРН04. Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних явищ у контексті професійних задач.	+		+	
ПРН15. Обґрунтовувати вибір методів і методик соціологічного дослідження для розв'язання актуальних соціальних проблем.		+	+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. контрольна робота 1 з тем 1-7 (тест): РН 1.1, 1.2 — **10 балів/ 5 балів.**
2. контрольна робота 2 з тем 8-14 (тест): РН 2.1., 2.2 — **10 балів/ 5 балів.**
3. Індивідуальне завдання 1 (рецензія) РН 1.1, 1.2 – **10 балів/ 5 балів**
4. Індивідуальне завдання 2 (презентація «Основні моделі електоральної поведінки») РН 2.1, 2.2 – **10 балів/ 5 балів.**
5. Індивідуальне завдання 3 (есе на тему: «Основні канали політичної комунікації під час виборчої кампанії») РН 1.1, 1.2 – **10 балів/ 8 балів.**
6. Оцінювання роботи під час практичних занять з тем 1-14 РН 1.1, 1.2, 2.1, 2.2 – **10 балів/ 8 балів**

- підсумкове оцінювання – іспит РН 2.1., 2.2

- **умови допуску до підсумкового іспиту:** для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів, ніж *критично-розрахунковий мінімум – 36 балів* для одержання допуску до іспиту обов'язковим є складання контрольних робіт.

7.2 Організація оцінювання:

1. Оцінювання роботи під час практичних занять з тем 1-14: РН 1.1, 1.2, 2.1, 2.2 — протягом навчального семестру.
2. Індивідуальне завдання 1 (рецензія): РН 1.1,1.2 – після Теми 2.
3. Контрольна робота 1 з тем 1-7 (тест): РН 1.1, 1.2 — після Теми 7.
4. Індивідуальне завдання 2 (презентація «Основні моделі електоральної поведінки») РН 2.1, 2.2 – після Теми 7.
5. Індивідуальне завдання 3 (есе на тему: «Основні канали політичної комунікації під час виборчої кампанії») РН 1.1,1.2 — після Теми 13.
6. Контрольна робота 2 з тем 8-14 (тест): РН 2.1, 2.2 — після Теми 14.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та практичних занять

Тема	В тому числі		Самостійна робота
	Лекції	Практичні заняття	
1. Соціологія політики: предмет, структура, функції	2	2	4
2. Політичний простір крізь призму соціології: політична система та поле політики	2	2	4
3. Соціально-політична структура. Соціально-політичні інститути: сутність та різновиди		2	6
4. Політика і влада. Політичні партії, громадські організації і рухи	2	2	4
5. Політичні партії, громадські організації і рухи	2	2	4
6. Політична соціалізація населення		2	6
7. Політична поведінка та електоральна участь		2	6
Контрольна робота 1.		2	6
8. Політична культура та політичні ідеології	2	2	4
9. Процеси демократизації в сучасному українському суспільстві		2	6
10. Політичні еліти та лідерство		2	6
11. Політична конкуренція. Виборчий процес	2	2	4
12. Соціальне незадоволення і протестна поведінка		2	4
13. Політична комунікація та маніпулятивні технології	2	2	4
14. Спеціальні соціологічні методи дослідження політики	2	2	4
Контрольна робота 2.		2	
Всього	16	32	72

Загальний обсяг – 120 годин, в тому числі:

Лекції – 16 годин

Практичні заняття – 32 годин

Самостійна робота – 72 годин

9. Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Соціологічні та політологічні студії: Підр. для студ. вищ. закл. осв. / ред. А. С. Лобанова. Київ: Каравела, 2018. 520 с.
2. Соціологія політики: Підручник / ред. В. А. Полторак, О. В. Петров, А. В. Толстоухов. Київ: Вид-во Європ. ун-ту, 2010. 244 с.
3. Шляхтун П. П. Політологія: історія та теорія: Підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 472 с.

Додаткові:

4. Безрукова О. А. Рашизм як ідеологія: спроба соціологічної інтерпретації. *Габітус. Науковий журнал*. Одеса: Гельветика, 2023. Вип. 46. С. 54-60.
5. Бондаренко М. М. Маніпуляції в політичній комунікації: Соціологічний погляд. *Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики*. Запоріжжя: Гельветика, 2022. Вип. 93. С. 71-78.
6. Бондаренко М. М. Поле чи система: До визначення фрейму соціологічного аналізу політичних маніпуляцій. *Перспективи. Соціально-політичний журнал*. Одеса: Гельветика, 2022. Вип. № 2. С. 160-165.
7. Крос К., Гакет Р. А. Політичні комунікації та новинні засоби масової інформації у демократичних країнах: Суперечливі підходи / пер. з англ. Р. Ткачука. Київ: Основи, 2001. 144 с.
8. Локтіонова Д. А. Моделі електоральної поведінки: загальний огляд. *Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили]*. Серія: Політологія. 2008. Т. 93, Вип. 80. С. 135-141.
9. МакКвейл Д. Теорія масової комунікації / пер. з англ. О. Возня, Г. Сташків. Львів: Літопис, 2010. 538 с.
10. Основи політичної соціології: Навч. посіб. для студ. соціогуманітарних спец. / М. А. Безносів, Т. М. Дублікаш, А. Д. Литовченко та ін. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. 252 с.
11. Талдикін О. В. Теорія влади. Структурно-логічні схеми і таблиці: Навч. посібник. Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2020. 164 с.
12. Bourdieu P. Political Representation: Elements for a Theory of the Political Field. *Language and Symbolic Power* / P. Bourdieu; J. B. Thompson (ed.); G. Raymond, M. Adamson (trs.). Cambridge: Polity Press, 1991. P. 171-202.
13. Lasswell H. The Structure and Function of Communication in Society. *The Communication of Ideas* / L. Bryson (ed.). New York: Institute for Religious and Social Studies, 1948. P. 216-228.
14. Noelle-Neumann E. The Spiral of Silence: A Theory of Public Opinion. *Journal of Communication*. 1974. Vol. 24, Iss. 2. P. 43-51.
15. Parsons T. The System of Modern Societies. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall, 1971. 152 p.